

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Peccatis Et Gratia, Fide, Spe, Et Charitate

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Disputatio III. De aliis Divisionibus peccati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82969](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82969)

amoris, vel procedit Argumentum de imperio in se ipso, & hoc nunquam omittitur: nam ipse amor qui est volitio, formalissime includit volo amare. quod ipsum est imperium in se ipsum. Si autem sit res de imperio reflexo, tale imperium concedi potest Deo: quia nobis ex eo non conceditur, eo quod nobis non repræsentetur semper honestas illius imperii. Unde non habemus semper prærequisitum ad formandum illud imperium. Deo autem omnes hæ honestates semper sunt præsentēs, adeoque est expeditus ad illa formanda. imò formabit illa, ut plenius salvetur quomodo sit Deus infinitum volitivum, non tantum in ratione entis, sed & in ratione volendi. utq; salvetur immutabilitas volendi in quacunque suppositione possibili, debet habere omnem possibilem volitionem. de quo in 1. parte.

Neque valet si dicas. Admitti à nobis processum in infinitum in principiis, quod horret scholam, eo quod concessio hoc processu, sequatur nihil unquam posse produci. Non inquam valet, quia omisio ipsa, aut imperium omissionis, non est per se principium productivum. hinc non sequetur posito hoc processum impediri productionem effectuum. Deinde. Non debet admitti processus in infinitum in causis, si illæ distinctæ sint, & si infinitudo illa processuum non innectitur ipsi conditioni unius imperii. jam autem infinitudo omissionum, & imperiorum imperantium omissiones innectitur uni principio,

quod est infinitum volitivum in quo pluralitas actionum unitas est.

Quod si dicas illud imperium secundum fore otiosum; negabitur hoc: non est enim infinito volitivo indebitum.

RESPONDETUR 2. Negando, quod Deus imperium amoris omittens debeat ex vi rationis allata per aliam omissionem omittere. Quamvis enim simplex exercitium omittendi non impedit imperium reflexum, si simplex exercitium omittendi non circumstantionetur formalitate quietis in bono illo possessio, ut loquitur Perez, quod bonum, est sola omisio actus; secus si circumstantionetur formalitate huius quietis; vel alia phrasi. simplex exercitium omittendi non impedit reflexum imperium de illa omissionem, si voluntas se ulterius exercere velit liberè. Secus si nolit, nolle illud exercendo purâ omissionem, licet non liberâ.

OBJICIT 5. Si daretur in Deo omisio pura libera, daretur in Deo potentia realis. ut vivat per aliquid aliud realiter distinctum & ad suscipiendam denominationem ab aliquo imperfecto, qualis est carentia.

RESPONDETUR. Negando, quod pura omisio secundum id quod dicit in recto, & secundum quod est vita interpretativè sit aliquid realiter distinctum à Deo, licet ratione connotati sit aliquid realiter distinctum. quod etiam evenit in aliis actibus liberis ex communiore sententia.

DISPUTATIO III.

De aliis Divisionibus Peccati.

REvis illæ expeditur. Nam quæ hæc adferri possent, vel alibi tractata sunt. vel spectant ad materiam controversam.

QUÆSTIO I.

De Divisione in Mortale & Veniale.

PRÆMITTO 1. *Tam de Mortali, quam veniali prædicatur hoc Genus, Peccatum.* An autem sit prædicatio univoca, an Analoga. inquirere solent Auctores. Et certè quod utriusque posite haberi conceptus perfectè unus, decidi debet conformiter ad ista quæ dicta de conceptu Entis. Addit Suar. dif. 2. hic Sect. 5. Quod secundum Metaphysicam considerationem, univocè conveniant; non tamen secundum considerationem Theologicam, & secundum nocumenta quæ adferunt Animæ.

PRÆMITTO 2. *Dari peccata tam venialia, quam mortalia.* Ratio. Tum quia. ita docet Scriptura. Ipse enim Christus comparat quæ-

dam peccata festucæ, quædam trabi. Sanctus etiam Joannes ep. 1. cap. 1. v. 8. dicit ex una parte. Si dixerimus, inquit, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus. Unde agnoscit dari in nobis peccata sine quibus non sumus in hac vita, & tamen dicit idem Joan. c. 3. v. 6. Omnis qui in eo manet non peccat. & infra v. 9. Omnis qui natus est ex Deo, peccatum non facit. Unde jam agnoscit esse quædam peccata, quæ de istis qui manent in Deo non possunt affirmari, nec de istis qui dicunt de se v. 18. quia translati sunt de morte ad vitam. quæ duo loca concordari non possunt, nisi ponatur diversitas peccatorum stantium cum charitate, & expellentium charitatem. Tum quia. Ita definit Trid. Sess. 8. c. 11. & 12. & Can. 23. & 25. & Sess. 14. c. 5. Can. 7. Tum quia. In moralibus etiam dantur offensæ leves & graves. Cur in præfenti non dabuntur.

PRÆMITTO 3. *Præter dicta alibi de mortali & veniali quærendum restat, quid sit constitutum*

(F) 3

utrius-

utriusque in ratione gravis seu mortalis, & in ratione levis seu venialis.

EXPLICANT I. *Aliqui.* Veniale constitui in ratione venialis per imputationem Divinam: quia scilicet Deus non imputat aliqua pro gravi offensa, & alia imputat.

NON SATISFACIT. Hujus imputationis vel habetur fundamentum, vel non habetur. Si non habetur. Ergo posset Deus sua non imputatione facere, ut Christicidium sit æquivalens verbo otioso. & si in humanis objectiva gravitas non desumitur ex imputatione, nec in præsentia desumetur. Si autem habetur fundamentum illius imputationis, illud potius erit quasi constitutivum. Tum quia. Dantur aliqua peccata quæ ideo sunt mala, quia prohibentur. Ergo antecedenter ad imputationem debent habere jam malitiam. Tum quia. Sequeretur ex dicta sententia ultimum resolutorium Cur Deus offendatur, esse ipsam illius imputationem: Si enim ulterius resolveretur, illud potius constitueret peccatum: non potest autem dici, quod Cur Deus offendatur? resolubile sit in ipsam illius imputationem: quia posset creatura respondere Deo, offenderis quia vis; quia libet, non quia jus habes: pendet enim tota ratio malitiæ ex tua imputatione. Imò posset dicere creatura. Cum possis facere ne sit offensa, tuam imputationem subrahendo; cum illam non subrahas arbitrariè, tibi imputa, quod offenderis. essetq; Deus Auctor & Causa peccati: quia esset Causa & Auctor constitutivi peccati; nempe ipsius imputationis exhibitæ à se cum inclinatione. quæ imputatio est per te constitutiva peccati.

RESPONDEBIS I. Quando Deus aliquid imputat quod ante prohibitionem non erat malum; non potest creatura Deo dicere: offenderis quia vis. Consequenter nec in præsentia poterit dicere.

CONTRA, quia posset Deus ultimò replicare. Ego quidem hanc materiam extraxi ad materiam offensa, sed quod mihi extrahenti debeas parere. & nisi pareas quod pecces, id non ex mea imputatione & voluntate est. hocque ipsum est ultimum cur tu pecces. In præsentia autem non nisi (per te) liberam suam imputationem posset Deus obtrudere.

RESPONDEBIS 2. Liberè Deus dat gratiam conversionis, liberè præbet concursum ad peccandum. neque tamen per hoc dici debet offendi: quia vult. Ergo etiam in præsentia idem dici non poterit.

CONTRA. Quia quod Deus præbeat concursum, id facit ad salvandam libertatem, quæ salvari potest, licet imputatione non constitutur peccatum. Quando item non dat gratiam efficacem, id non quidem in ratione selectionis gratiæ: hæc enim pendet à Deo: sed in ratione non factæ conversionis, ultimò rejici debet in creaturam. si autem ultima ratio constitutiva

venialis, vel mortalis est imputatio Divina, ultimò etiam responderetur, Cur Deus offendatur: quia Deus vult. sequereturq; absurdum, quod non sequitur ex antecedenti. Ea quæ in Contra assumuntur, quia sunt communia cum Hæreticis, pondus non habent. Unde Ly Beatus cui non imputavit Deus peccatum. hoc sensu accipi debet. Beatus cui data gratia Justificationis, quæ posita delentur peccata. Quando autem alii ex eo urgent imputatione constitui peccata: quia Deus potuisset etiam veniali poenam æternam præstitui. hoc etiam concello, nondum sequitur imputatione stare veniale. quia ratio meritivi poenæ non est formalitas prima in constitutione actionis malæ.

DICES. Furtum floreni v. g. non differt specie à furto floreni sine tribus grossis, & hoc ipsum non differt specie à furto sine sex grossis. Ergo apparet furtum istud solà imputatione stare. Nam furtum v. g. unius floreni est mortale. furtum autem 20. grossorum, non est mortale.

RESPONDETUR. Si comparentur illa furtiva inter se, secundum immediatum & non notabilem excessum inter se, non distinguuntur specie: non enim notabiliter differunt; distinguuntur tamen si tota collectio sumatur, taxeturque gravitate reperibili in hac acceptione alieni damnifica, quæ acceptio damnifica completur moraliter hæc summa in circumstantiis talis indigentia subjecti damnificati: non ergo ex imputatione erit furtum floreni peccatum mortale, sed ex ipsa conditione objecti, quo ratione damnis in his circumstantiis notabiliter differt furtum gravius à furto leviori. Illustrat hoc Tann. Ponantur dispositiones ut 8. caloris. inducitur forma ignis. & tamen hæ non sunt distinctæ specie & notabiliter à dispositionibus ut 7. neque dispositiones ut 7. à dispositionibus ut 6. ita & in præsentia tota collectio simul sumpta aliam taxam, & valorem meretur, non ex imputatione simpliciter, sed ex dissonantia reperibili in damno notabili, quod damnum notabile ex circumstantiis est florenus v. g. quod tamen non est ita accipiendum, quasi si vel unum solidum non subrahas, jam non sis commissurus furtum grave. cum etiam sine illo solido sit damnificatio gravis. sed circiter furtum floreni hoc est damnum mortaliter tale, quale moraliter infertur acceptione floreni.

EXPLICANT 2. *Alii cum Cajet.* Differentiam inter veniale & mortale. quia veniale est circa media, mortale circa finem. Tannerus docet, mortali tolli conjunctionem & ordinem ad ultimum finem; quem non tollit veniale. Accedit & Explicatio Durandi. Mortale eo constitui, quia aufert charitatem, veniale non nisi fervorem illius. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia; vel agitur hic de objectiva malitia & per se, vel de alia & ex ac-

ex accidenti. Si de alia, etiam veniale ex accidenti potest esse circa finem, hoc est, contra ordinem ad finem, contra charitatem &c. casu quo putetur esse mortale. Et est converso. Mortale potest esse non nisi circa media, & contra fervorem charitatis, si apprehendatur ut veniale. Quod si hic agitur de objectiva malitia, querendum restat. Unde de hoc, quod mortale debeat esse contra finem, veniale contra media, semper inquirendo de objectiva & ultima formalitate. Tum quia. Ordo iste ad finem, vel ad media, cum sit quid respectivum, debet aliquod absolutum prædicatum præsupponere in peccatis, & hoc potius erit constitutum eorumdem. Tum quia. Non satis explicatum est quid sit peccatum esse contra finem, & quid contra media. Si enim nomine finis intelligatur Deus, & nomine mediorum creaturae, jam v.g. homicidium non erit mortale: est enim occisio creaturae. Si autem nomine mediorum intelligatur id quod usurpari potest, ut aliquis salvetur, nonne potest esse mortale contra media, scilicet non adhibendo illa. Nec plus valet illa explicatio, quod mortale sit contra legem, veniale præter legem: de facto enim Lex divina etiam venialia prohibet. Adde Vasq. Quod qui præter legem operatur, potius videatur ponere opus indifferens, quam veniale.

EXPLICAT 3. Suar. cit. sect. 4. n. 10. Quod scilicet veniale præter moralem malitiam, quam ex objecto & propriis circumstantiis habet, non habet illam propriam deformitatem mortalis: quæ in aversione à vero ultimo fine, & in conversione virtuali ad creaturam, ut ad ultimum finem, posita est. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia. Mortale non stat in hoc, quod est præter malitiam moralem non habere, propriam deformitatem non nisi venialis. Ergo nec est converso, Veniale stat in illa carentia deformitatis inclusæ in mortali. Tum quia. De hoc ipso querere restat, quæ sit ipsa turpitudine propria mortalis: id enim quod adfert de aversione & conversione, locum universaliter non habet. Sæpe enim peccat aliquis mortaliter, potestque persistere in actuali apprehensione demonstrativa, quod creatura non possit esse finis ultimus, experieturque peccator se tunc non statuere in peccato mortali pro ultimo fine creaturam. Neque tunc dicitur virtualiter id facere. cum oppositum actuali apprehendat; potestque aliquis deferere medium necessarium ad consecutionem ultimi finis, qui est Deus, neque tamen per hoc creaturam statuere sibi pro fine. Tum quia. Ut urget Arriaga. d. 48. n. 16. Pone aliquem homicidam cum perfecta cognitione occidere, & cum advertentia, quod illud homicidium sit contra Legem, quod tollat gratiam Dei & similia, facere tamen non liberè, talis non peccabit

mortaliter, & tamen non minus diserit Deum virtualiter tanquam ultimum finem. Ergo apparet tali formalitate non constitui mortale. Denique querere restabit. Cur non possit esse ab ultimo fine aversio venialis; sicut datur levis offensa. in omni etiam plenè deliberato veniali reperitur contemptus, licet levis, adhæsiōque levis creaturæ, cum deviatione levi à Deo. Unde insuper explicandum venit. quæ aversio, quis contemptus, quæ conversio ad creaturam sit gravis.

NOTO ad solvendas objectiones. Explicari interdum peccatum per hoc quod quis præferat hic & nunc usum creaturæ Legi divinæ. Sed inde non sequitur, quod hoc sit primò essentialis conceptus mortalis. conjungitur quidem peccato quod propter amorem temporalium deferatur Deus: sed inde non sequitur, quod peccator in omni peccato mortali constituat sibi creaturam tanquam ultimum finem. Quando autem August. lib. 3. de Lib. Arbit. c. 24. dicit, peccatorem velle esse sibi Deum, innititur verbis illis: Eritis sicut dii. quæ verba, non ita apprehendit Adam, quasi ex creatura evasurus esset Deus, sui que ultimus finis: sed quod esset acquisiturus insignem participationem Deitatis in genere sciendi.

Rursus. Aliud est, quid interpretativè faciat peccator, & aliud id, cui adjunguntur hæ interpretationes, quod ipsum etiam debet habere formale, & directum constitutum, quod pro resolutorio adferri possit, quare has interpretationes patiat mortale, & non patiat veniale; illaque potius ratio erit constitutiva vel mortalis, vel venialis. Et licet peccator peccando non tendat in Deum tanquam ultimum finem, non deicit tamen Deum opinione suâ à ratione finis ultimi. sicut aliud est aliqua tensione arcus non tangere metam, & aliud, aliam sibi metam constituere. Denique irreparabilitas, & incompensabilitas peccati mortalis, non reducitur in hoc, quod finem universalem auferat, sed quia illa offensa habet suam infinitatem, vel simpliciter, vel secundum quid. interpretativèque aufert ultimum finem. sed non sequitur quod debeat primò illā formalitate interpretativè constitui.

EXPLICAT 4. Arriaga. Quod peccatum mortale constituatur formalitate gravis, & veniale levis offensa. gravis autem offensa est, quæ fundat odium inimicitiae in Deo veniale autem, non nisi displicentiam levem. Quod ipsum inde est: quia mortale est transgressio omnino libera præcepti divini graviter obligantis. veniale verò, est transgressio præcepti levis, vel certè non perfectè libera. illud autem præceptum grave erit, quod prohibet rem, quæ notabile damnum adfert, vel mandat rem in se aliquis considerationis, & ad illam obligat, quantum potest. *Hæc explicatio*

(F) 4 Non

NON SATISFACIT. Tum quia. Tandem ultimo explicat peccatum per effectum: quia explicat per id, quod sit adlativum magni damni. Tum quia. Restat de hoc ipso quærere quo titulo mortale sit magni damni illativum, quid item sit rem præcipi magnæ considerationis? Tum quia. non potest esse ultima ratio malitiæ objectivæ, quia aliquid est prohibitum à Deo. Ergo & in explicatione mortalis secundum objectivam moralitatem non erit etiam ad hon recurrendum.

Explicatur Constitutum utriusque.

Explicatur tandem conformiter ad dicta de moralitate objectivæ. Quodd scil. Cum peccatum ut sic sit dissonantia ad naturam intellectualem; ita mortale erit, quod importabit gravem dissonantiam ad naturam intellectualem. Cum veniale importet dissonantiam nonnisi levem. Modus autem pensandi taxam gravitatis, debet desumi ex hac triplici regula. vel ratione objectivæ majoris dissonantiæ; & sic magis est dissonum naturæ intellectuali, accipere alicui vitam, quam mentiri jocose; vel ratione materiæ, & sic quamvis ponatur, quod furtum ex genere suo sit mortale, furtum tamen unius solidi non erit mortale. taxari denique debet secundum modum advertentiæ, & voluntarii: nam non est graviter dissonum hîc & nunc naturæ intellectuali, si operetur sine advertentia & libertate.

Defensio hujus Explicationis petatur ex materia de Moralitate objectivæ, & in materia de Pœnitentia circa objectum formale.

Ratio explicationis insinuat. Peccatum mortale supra rationem peccati non addit aliud nisi gravitatem. Ergo & gravitas mortalis, non addit aliud supra dissonantiam in peccato inclusam, nisi v. g. dissonantiam gravem, vel levem. Universaliterque rationes specificæ non adferunt nisi talitatem illius generis; & ita colori ut sic, additur talitas coloris, quæ est albedo. Cum ergo malitia objectivæ ut sic peccati sit dissonantia, mortale addet ad veniale, talitatem nonnisi dissonantiæ, quæ talitas stabit nonnisi in gravitate & levitate.

Juvat hîc eruditionis causâ describere discursum S. Thomæ explicantis peccatum per rationem quidem à posteriori, tamen benè notificantem. per rationem inquam à posteriori: quia etiam S. Thom. usurpat in hac explicatione terminos metaphoricos, qui non sunt constitutivi rerum. Sic ergo discurrit hîc quæst. 57. art. 5. & c. *Differentia peccati venialis & mortalis consequitur diversitatem inordinationis, quæ complet rationem peccati: duplex enim est inordinatio. Una per subtractionem principii ordinis, alia quæ etiam salvato principio ordinis fit inordinatio circa ea quæ sunt post principium. Sicut in corpore animalis quandoque quidem inordinatio complexionis*

procedit usq; ad destructionem principii vitalis, & hæc est mors, quandoq; verò salvo principio vita fit deordinatio quedam in humoribus, & tunc est agri- tudo. Principium autem actus totius ordinis in moralibus est finis ultimus, quia ita se habet in operativis, sicut principium in demonstrabile in speculativis, ut dicitur in 7. Ethicorum. Unde, quando anima deordinatur per peccatum usq; ad aversionem ab ultimo fine scil. Deo, cui unimur per charitatem, tunc est peccatum mortale; quando verò fit deordinatio citra aversionem à Deo, tunc est peccatum veniale. Sicut enim in corporibus deordinatio mortis, quæ est per remotionem principii vite, est irreparabilis secundum naturam, inordinatio autem agitudinis reparari potest, propter id quod salvatur principium vite. Similiter est in his quæ pertinent ad animam. Nam in speculativis qui errat circa principia, imperiusabilis est; qui autem errat salvis principis, per ipsa principia revocari potest. Et similiter in operativis, qui peccando avertitur ab ultimo fine, quantum est ex natura peccati, habet lapsum irreparabilem. & ideo dicitur peccare mortaliter, æternaliter puniendus: qui verò peccat citra aversionem à Deo, ex ipsa ratione peccati reparabiliter deordinatur, quia salvatur principium.

Consimilis est & alius discursus ejusdem hic q. 88. a. 1. in Corp. Peccatum est quædam infirmitas animæ, sub quo inferius positum mortale tanquam species sub genere, illud esse dicitur, quod est ad similitudinem morbi qui dicitur mortalis: eo quod inducat defectum irreparabilem, per destructionem alicujus principii.

Porro, hoc ipsum principium quod destruit mortale, est ordo ad ultimum finem; postea autem destructione illius ordinis, jam non potest fieri, restitutio in pristinum statum per aliquid principium interius. cujus ratio est: quia inordinationes eorum quæ sunt ad finem, reparantur ex fine. Sicut error circa Conclusiones, reparatur per principium veritatum. Erit ergo illud mortale, quod erit irreparabile ab intrinseco, & destructivum principii vivendi; illud autem erit veniale quod habet inordinationem circa quæ sunt ad finem, conservato ordine ad ultimum finem, & hæc reparabilia sunt, & dicuntur venialia.

Colliges hinc. Peccatum in ratione peccati constitui dictâ dissonantiâ, in ratione autem offensæ reperibilis in ipso met peccato, constituitur taxabilitate à dignitate divina. Possunt & alia constitutiva assignari peccati, sed sub diversis ejusdem denominationibus.

QUÆSTIO II.

De Divisione in Proprium & Originale.

Nomine peccati Proprii venit peccatum voluntate propriâ se ad illud moventem positum; peccatum autem Originale est peccatum

tum commissum in origine seu capite. De proprio peccato nihil disputandum hic specialiter venit, quod aliàs non sit explicatum. De posteriori colligo inprimis ea, quæ fusiùs ab aliis enarrantur.

PRÆMITTO 1. *Dari peccatum Originale.* Ratio. Tum quia. ita post alia Concil. docuit Trident. Sess. 5. de peccato originali. Tum quia. Id docet Scriptura. David Ps. 50. ait: Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum &c. & Paulus ad Rom. 5. Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt &c. Tum quia. Non est credibile, quòd Deus in suis operibus perfectus artifex & operans secundum modum conformem uniuscujusque naturæ, produxisset hominē cum rebellionē partis sensualis, quam congruit esse non nisi subditam. Ergo inductio hujus rebellionis debuit ex aliquo vitio oriri, & hoc est peccatum originale.

PRÆMITTO 2. *Notabiles errores circa Originale.* Primus, Pelagianorum illud negantium, contra quos multis August. Nec Chrysost. docuit oppositum, sed tantum proposuit difficultatem doctrinæ Catholicæ in hoc peccato. Secundus error, quòd Originale non aliud sit nisi concupiscentia carnis. Contra hunc errorem est Trid. sess. 5. Can. 5. docens, baptismo tolli omne id, quod verè peccati rationem habet, & tamen non tollitur concupiscentia. Fundatur Trident. in Scriptura. inter alia ubi dicitur, Nihil damnationis esse his, qui sunt in Christo Jesu; & tamen etiam Paulus habuit stimulum carnis, & si intelligatur habuisse non nisi scrupulos, est alius locus, qui non nisi de concupiscentia procedit. Melius est nubere &c. & tamen hoc scripsit Christianis Paulus. Qui quando concupiscentiam vocat peccatum, loquitur figuratè, hoc est. esse penam peccati, causam, & quia si illi consentiatur, erit peccatum. Quamvis autem dentur peccata testata, id non convincit dari in renatis originale: nam peccata, ante Deum testata hoc ipso nulla sunt; quia omnia sunt aperta oculis ejus. Alios errores non moror. qualis est ille Marthiæ Flacci Illirici docentis. quòd originale sit forma substantialis, quæ Adamo post peccatum arte diaboli data fuit. De quo errore Arriaga. d. 50. n. 4. & Oviedo cont. 9. n. 10. Et certè hæc forma substantialis originalis peccati, est vel distincta ab anima rationali. vel indistincta. si distincta. Ergo duæ formæ substantiales informant eandem materiam, quod est contra bonam Philosophiam. Si indistincta. Ergo cum ante originale, non fuerit originale, ante originale non erat illa forma substantialis, adeoque nec anima rationalis, consequenter Adam peccans non erat homo.

PRÆMITTO 3. *An originale sit verè pecca-*

tum? Esse verè peccatum supponit Trid. sess. 5. Can. 5. Univocè an analogicè conveniens cum aliis, est quæstio decidenda ex principiis uniuscujusque Philosophicis.

PRÆMITTO 4. *Vnde & quando originale incepit?* Inprimis non incepit ex peccato Evæ, sed Adami: quia Paulus uni tribuit homini, quòd per illum intraverit mors, in quo omnes peccaverunt. consequenter etiam si Eva non peccasset, originale fuisset peccante solo Adamo, qui solus habuit vim nocendi de facto: quia solus ex testimonio Pauli nocuit.

Inquiri Arriaga hic d. 50. Si habuisset voluntatem comedendi pomum Adam, & actu non comedisset, fuissetne originale? Negaturum idem: quia verba Scripturæ, non dicunt, In quacunq; die volueris comedere, sed in quacunq; die comederis. & quamvis externus actus præ interno nullam addat specialem malitiam, potuit tamen Deus pro conditione essentialiter requisita apponere comestionem externam.

Procedendo ulterius in hoc, unde, & quomodo originale incepit? Dicipotest. Quod si alii præter Adamum peccassent, filii ex ipsis nascituri non habuissent originale: quia non constat de pacto cum illis facto. Casu autem quo ponatur peccasse Adam non nisi post habitos filios, illi essentne contracturi originale? de hoc non constat, probabiliusq; est non contracturos: quia propagatione ex vitio capite contrahitur originale: non supponitur autem ante illorum generationem vitium Adam. Sed vitiantur ne saltem nepotes? Affirmat Tann. vitiantos. Ratio, quia essent concepti ex Adamo jam vitio. Negat Arriaga. quia essent concepti ex Adamo justo. ille enim esset causa nepotum propagationis, in quantum esset causa immediata suorum filiorum immediatorum, Adamus autem quando genuit causam immediatam, erat sanctus. Sed quomodo in nos derivatur originale? Derivatur generatione: nisi enim ponatur generatio non erit originale; homoque qui hodie produceretur ut Adam non haberet originale; neque tamen est necesse in illo concubitu sentiri libidinem, quia illa ad hoc per accidens se omnino habet. contrahitur autem ratione seminis masculi. ut docet post alios citatus Arriaga. n. 18. quia, cum solo Adamo Deus fecerat pactum. hinc & infectio filii, Adamo immediatius tribui debet. Ex hac autem occasione attingendum venit. quomodo actus conjugalitatis sit honestus, qui est causa positionis originalis in prole. Ad quod ordinariè Respondetur. Cum illa actio habeat primarium suum finem, nempe physicam generationem, quæ per se non est connexa cum originali, honestari poterit.

Inquiri etiam solet. *Quodnam fuerit majus peccatum, Adamine, an Evæ?* Si quis tueretur senten-

LOD
SKI
e. Z.
I

sententiam Cyrilli L. 3. in Julian. Chrys. Homil. 16. in Genesim Aug. L. 2. de Genesi contra Manich. c. 15. Ruperti. Rabani, &c. quod mulier videns se non mori, crediderit Deum mentitum fuisse, & ex invidia prohibuisse esum, gravius illa peccavit præ Adamo. De quo licet quidem entunt Tertull. L. advers. Marcion. c. 2. *Quis dubitabit, inquit, ipsum illud Ada delictum Hæresin pronuntiare, quod per electionem suam potius, quam divinæ sententiæ admisit*: quia tamen per August. objectum erroris fuit, existimare veniale fore, si contra præceptum Dei de fructu illo comederet, ne sociam contristaret; sic indubiè minus fuit peccatum Adami. de qua materia vide Bellarm. L. 3. de pecc. orig. cap. 5. Cæterum ratione damni quod incurrendum erat peccato ab illo commissio, cujus damni interminatio spectabat nonnisi ad pactum cum Adamo. hoc sensu gravius ejusdem culpa fuit.

PRÆMITTO 5. *Quid sentiendum de his qui præter Beatissimam tribuunt aliis, quod sint sine peccato originali concepti*? De his discurret sic Oviedo Controv. l. n. 1. Aliquem excipere sine fundamento à propositione virtuali revelata, non solum est temerarium & erroneum, sed manifestè hæreticum. est enim negare immediatè in se ipso revelatum. Sed revelatum est, omnes posteros Adami exceptâ Beatissimâ in Adam mortuos. Ergo. Neque audiendæ sunt revelationes: sunt enim corruptæ & fictitiæ. Hæcille. *His præmissis sit*

DIFFICULTAS I.

Quid per Alios contineri voluntates posterorum in voluntate Adami?

ESSENTIA peccati originalis nequit bene explicari, nisi præcognoscatur quid sit voluntates posterorum fuisse alligatas, vel contentas in voluntate Adami. *Est autem in duobus difficultas. In primis.* Quia Trid. sess. 5. can. 3. docet: Peccatum originale inesse unicuique proprium. & Sess. 6. c. 3. propagatos ex Adamo propriam injustitiam contrahere. Jam autem videtur, si proprium peccatum est, originis non est. si originis est, quomodo jam proprium unicuique est. *Secunda est difficultas.* Omne peccatum est voluntarium. Ergo & aliquod peccatum est voluntarium. Ergo & originale erit voluntarium. originale autem non apparet qui sit voluntarium. non enim est voluntarium physicè: quid enim mihi non existenti est voluntarium physicè? non etiam voluntarium moraliter: quia si non præsupponatur aliquis actus in ante physicus, quomodo illud spectabit ad me moraliter in ratione voluntarii?

EXPLICATI. Hanc Difficultatem Oviedo Contr. 9. n. 14. Ponitq; duplex in præsentia cogitari posse voluntarium. Primum. Si illud peccatum nec physicè nec moraliter in se, dica-

tur ipsis esse voluntarium, sed tantum in capite, scilicet primò parente, qui non solum fuit caput physicum in ordine ad propagationem, sed & morale ex pacto, vel ex decreto, de danda vel neganda gratia dependenter à libertate Adami observantis, vel transgredientis præceptum. Secundus est modus. Si quod Adamus voluit physicè, parvuli dicantur voluisse moraliter, diciturque esse difficultatem in hoc secundo modo. Adjungit postea, quod plurium voluntates possint moraliter unius voluntati alligari; ita ut quidquid illi cui alligatæ sunt aliorum voluntates fecerit, reliqui ratum habeant, ac si ipsi fecissent. Ita fit cum plures ejusdem voluntati se committunt. cum celebratur matrimonium per Procuratorem. imò id fieri potest etiam si quis liberâ voluntate suam voluntatem alteri non commiserit, idque possunt præstare superiores respectu subditorum, in illis actibus, in quibus inferiores illis subduntur: ita à publicis potestatibus solent alligari minoræ voluntates voluntatibus tutorum. Cum ergo Deus sit omnium supremus Dominus, potest in ordine ad quemcunq; effectum cujusvis voluntatem alligare voluntati alius. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia. Primarium punctum hujus difficultatis non enodat, quid sit illa transfusio? quid ponat tunc illud dominium supremum Dei transfundens voluntates? Tum quia. Instantiæ quas adducit, non convincunt: Nam quando plures se unius voluntati committunt. vel cum per Procuratorem contrahitur matrimonium, semper intercedit actus proprius, qui continet approbationem physicam actus physici alieni; intervenit enim hic aut similis actus. volo hæc, quæ tu volueris, quæ volitio, est etiam volitio ejus quod ille alius voliturus est. Quod attinet ad voluntatem superiorum, id etiam non convincit: quia id vel intelligitur de subditis adultis, vel inaduldis. si de adultis, intercedet etiam tunc actus proprius universalis volendi id omni, adeoque & aliquid quod superior rationabiliter voluerit; daturq; sufficiens, vel ex hoc ipso fundamentum, ut præsupposito illo actu physico, moraliter dicatur voluisse id, quod vult superior: quia volitio universalis, est volitio particularium, licet confusa. Si autem sit res de subditis non adultis, alligatio illa voluntatum tota referri debet in Jus altum Reipub. disponentis de bonis subditorum etiam illis invitis, modo id sit necessarium ad gubernationem politicam: si enim tale Jus non existeret, multa sequerentur incommoda in Republica rationali. Cæterum in hac occurrentia factum quod ponitur, non dicitur esse factum proprium minoræ, sed dicitur factum ex dispositione juris; & tamen originale dicitur esse proprium unicuique peccatum, Jure autem alto Deus non utitur in vitis suis subditis, & cum tota illa moralitas agendi rejiciatur

tur in ius altum, ex altera parte tota ratio originalis, non debet rejici in dominium Dei; hinc quamvis censetur aliquid esse voluntarium subditis ratione alligationis voluntatum eorum qui subditi, ad voluntatem superiorum, alligatione facta à jure alto, cum hoc jure alto non utatur Deus, in actionibus consensibilibus, id est hac alligatio voluntatis posterorum Adami, in Adamo non potest salvari per alligationem voluntatis subditorum, in superioris voluntate. Tum quia. Ratio gratiæ efficacis vel peccati, non recte rejicitur in dominium Dei. Ergo nec ratio originalis rejici debet in dominium alligatis voluntates: præcisèq; ratio domini habet quid potestatem disponendi ut voluerit, si patitur res dominatum, sed quomodo in ordine ad hoc patitur dominatum voluntas posterorum, quæ nullo modo est; ita ut non illi dominationi tribuatur culpa, sed ipsismet potestis.

EXPLICAT 2. Arriaga. d. 5. n. 24. Quia sci- licet, Deus transfundit voluntates omnium posterorum moraliter in voluntatem Adami: quod & ipsum præter adlatas ab Oñedo Instantias, ita explicat. Quia etiam talis transfusio fit in materiis supernaturalibus: quia etiam Christus Dominus suam voluntatem transtulit in Ministros Sacramenti, id est moraliter censetur velle Christus quod Ministri volunt. Unde per August. Tr. 5. in Joan. dicitur Dominus ipse baptizans; moraliter etiam dicit Christus illa verba, Hoc est Corpus meum &c. recurritq; sub finem ad dominium Dei. *Hec Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia Punctum principale in quo est difficultas non attingit, de hoc enim ipso quæritur, quid sit transfundi voluntates posterorum in voluntatem Adami? Tum quia. Instantia allata de Christo non convincit: facile enim capimus illam alligationem voluntatis Christi: quia scilicet habuit Christus humanæ actum. Volo ut omnes qui baptisati fuerint, sint justificati: & volo quoties prolata fuerint verba Consecrationis, confici Corpus meum. quo actu physico posito, eoq; universalis, omnes baptismationes, & Consecrationes attingente, fit ut moraliter perseverans ille actus fundet denominationem hanc moraliter agentis Christi. Simile autem quid in præsentis ostendi non potest. Tum quia. Loquendo de illis, quæ sunt lineæ & ordinis, qui est voluntatum, tunc tantum recurritur ad supremum dominium Dei, quando agitur vel de cogitationibus, quæ appellantur ab Aristotele Bonæ fortunæ, vel cum agitur de selectione hujus potius quam illius compingendi offerendi voluntati, aut individui hujus potius quam illius determinatione, quæ omnia salvâ libertate perficiuntur à domino Dei: quia autem nihil prædictorum importat transfusio voluntatum, fit ut hæc transfusio salvâ libertate, in dominium Dei re-

ferri non possit. Deinde augetur per hoc difficultas: quia vidit Deus tales multos qui primum ad usum rationis venientes, & interrogati, vellent discedere circa esum poni, responderent: non. quomodo talibus voluntarium est peccatum, & non accidit invitis?

EXPLICARI potest 3. ex istis quæ idem Auditor adfert. Discurrens de constitutivo originalis n. 17. Supponit tanquam principium evidens in genere moris, quod multa quæ physice extrinseca sunt, aut jam præterierint, reputari tamen possint ut quid intrinsecum, & actu præfens, absoluteque dici proprium. sic quando verbis contumeliosis afficitur quis, etiam si illa nihil physicum transfuderint in contumeliatum, dicitur contraxisse infamiam, etiam prosequenti tempore. quid enim communius quam honorem tanquam aliquid intrinsecum & proprium sibi reputare? Quod ulterius in hoc fundatur: quia aliquando res extrinseca physice eodem modo operatur, ac si esset physice intrinseca, consequenter eò ipso, quod voluntates nostræ fuerint transfusæ in voluntatem Adami, reputatur moraliter voluntas Adami, ac si nostra. Quando autem Triden. ait, Originale esse unicuique proprium noluit illud esse magis proprium, quam Veniale habitualiter permanens, quod non privat gratiâ, sed tantum infert, quod sit commissum, & moraliter duret. Unde jam pro explicanda proprietate originalis, non erit necesse recurrere ad privationes intrinsecas, sed per moralem inhaesionem rei intrinsece melius id explicatur. *Hec Explicatio*

NON SATISFACIT. Quia rationem illam proprii & rationem sequentis morali inhaesionis infundat huic principio, quod est nostras voluntates esse moraliter transfusas in Adamum, de quo ipso quæritur quid est moraliter transfundi. Tum quia. Aliud est quærere, An actio mihi extrinseca, & peccatum alienum possit eundem effectum præstare, quem præstat mea actio, de hoc enim non est difficultas: Cur enim non potuisset Deus dicere: si peccaveris, & à te & à posteris facies auferri gratiam. Sed hoc non explicatur quomodo aliena actio, in ordine ad merendum vel demerendum possit esse mea ut dicatur mihi propria. Tum quia. Concedo verba contumeliosa auferre honorem, qui est extrinsecus, & tamen se habet quasi qualitas morali intrinseca. Sed si ego non mandavi, non consului, non extiti, quando alius dishonorabatur, quomodo illius dishonorationis sum causa, estq; mihi propria illa dishonoratio? quod item veniale imputetur mihi, facile concipitur: quia præcessit physice. quid autem meum physice præcessit dum committebatur originale?

EXPLICANT 4. alii apud eundem Arriaga. Quod Deus voluerit dare Adamo gratiam per modum proprietatis naturæ sine ullo pacto de trans-

transfusionem ejusdem in posteros, quæ proprietatis est amissa in Adamo sicut nobilitatem Parentis amittunt filii Patre infamiam contrahente. Addunt ratione continentiae physicae posterorum in Adamo illos peccasse in ipso, inferuntque ulterius nullum de potentia absoluta posse contineri in alio ad peccandum, nisi sit ab illo nasciturus, inferuntque, ratione continentiae physicae, quemlibet parentem esse caput posterorum, consequenter peccatum parentis sufficere ut possit imputari filiis. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT 1. Tum quia, quod dicitur dandam fuisse illis gratiam per modum proprietatis naturalis, vel isto sensu dicitur, quod jam illis esset debita tanquam proprietatis naturalis, & hoc non: quia hoc ipso non esset Gratia illa supernaturalis, utpote debita: universaliter enim assumitur cum Aug. Gratia non esset, si debita esset. Si autem hoc sensu dicatur futura fuisse gratia proprietatis naturalis: quia unusquisque esset nasciturus cum gratia; propositio est vera sed non explicatur intentum, quomodo scilicet originale sit unicuique proprium, quid sit voluntates nostras transfundi; &c. aliud enim est dicere quod gratia fuisset propagationi illi adjuncta, & aliud quomodo amissio illius gratiae sit voluntaria, & proprium peccatum uniuscujusque ex posteris. Tum quia. Potuisset Adam esse caput physicum, & non esse caput morale, nec fundare hoc, ut in posterum datur gratia per modum naturæ, quæ enim in hoc implicantiā? Ergo in aliud principium referri debet quod sit caput morale, & non in hoc quod fuerit caput nostrum physicum. Supponuntque ordinariē Theologi, si alio peccato peccasset Adam, non fuisset secuturum originale. Ergo supponunt solam continentiam physicam non salvare originale. Tum quia, nascimur ex parentibus in quibus continebamur physice, & tamen non maculamur peccatis eorundem: neque enim filius portat iniquitatem Patris. Ergo apparet solam continentiam physicam non fundare originale. & si connaturale est, ut inficiamur peccatis parentum, facit Deus contra naturam peccatorum, quod peccata Parentum non inficiant posteros, quod durum videtur.

NON SATISFACIT 2. ex Arr. quia hoc quod est dari gratiam per modum, proprietatis naturæ debet provenire à singulari Dei volitione: Nam gratia semel data, non apparet quā in alium transire possit: neque enim transit à subiecto in subiectum, neque per semen est sui diffusiva physice. Ergo debet intercedere pactum saltem implicitum, quod negabatur.

NON SATISFACIT 3. Quia continentia physica est ad hoc impertinens, tam enim Setus continet physice Adamum, utpote qui illum generare potuisset; quam Setum Adamus. quod autem id de facto non fuerit factum, non immutat veram continentiam physicam.

EXPLICAT 5. Vasq. d. 133. c. 2. Eo ipso quod Deus fecerit Decretum de danda gratia Adamo, si non peccaret, ejusque posteris, sine ulla majori pacto contrahimus originale. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Quia non salvat verba Trident. Ostendit enim quomodo caremus gratiā, sed non ostendit quomodo hoc peccatum sit propriū posterorum: poterat enim peccatum Adami esse conditio sine qua non ablationis gratiæ, quin intercederet tunc peccatum proprium posterorum in capite; ad eum modum quo filii parentis infamis in pœnam parentis privantur nobilitate; neque tamen dicuntur hinc proprii filii in parente peccare, quod pluribus urget Arriaga.

Attigit hanc difficultatem S. Thomas hic, q. 81. a. 1. dicitque quod motus membrorum proprii & verè reputantur peccatum, quando imperantur à capite, ita moraliter peccatum Adami est propriū nostrum, eo quod Adam fuerit caput nostrum. *Hæc Explicatio ut sonat accepta.*

NON SATISFACIT. Quia inchoat nonnulli explicationem, quod scilicet Adamus sit caput nostrum morale. restat autem querere, quid sit istud caput morale, nec de hoc voluit discurre S. Th. Tum quia. Duplex potest series actionum hic cogitari in primis comparando motus membrorum ad caput, secundò, motus capitis ad membra. circa primum, motus membrorum imputantur capiti tanquam directivo, & imperanti, & de hoc in præfati non est difficultas: cum actiones nostræ non imputentur Adamo. quod attinet ad secundam comparisonem, nunquam motus capitis membris imputantur si illa se non moveant. Unde restabit explicandum, quomodo hic motus capitis imputetur membris. Tum quia, non apparet vis hujus rationis. Motus membrorum imperantur capiti. Ergo & motus Adami tanquam capitis est motus proprius membrorum. erit ergo penitus investiganda mens S. Thomæ.

DIFFICULTAS II.

Explicatur ista continentia voluntatum.

PRÆMITTO 1. Peccatum originale non potest esse peccatum proprium posterorum physice.

RATIO. Cum enim non existerint posterii physice; quomodo peccarunt physice? debet ergo esse proprium moraliter: quia non est jam alius proprietatis modus. Quæ ipsa proprietatis moralis quomodo explicari debet.

PRÆMITTO 2. Quod non debeat explicari recurrendo ad scientiam conditionatam. quod Deus præviderit v. g. posteros etiam comesturos fuisse veritum fructum: Nam non esset ratio, Cur deberent dici ita peccasse, quin etiam debe-

deberent dici non peccasse in alia & alia circumstantia. Rursus. Cum non sit impleta conditio comestionis, quomodo conditionata prævisio potest facere illud peccatum esse proprium parvulorum. Et sicut non datur impenitentia finalis S. Petri, quamvis illa etiam in alia circumstantia fuerit prævisa; sic nec deberet dari peccatum proprium posterorum: quia conditio comestionis non est in illis impleta, quam conditionem requirit Deus in illis verbis, Quaecumque comedieris. Denique ex conditionata prævisione non potest sequi absolutum meritum, vel demeritum, nisi quis semi-pelagianizare velit; est autem absolute, in nobis peccatum originale.

PRÆMITTO 3. *Ut aliquid sit alicui proprium moraliter in ordine ad aliquid agendum debet esse alicui proprium physice, per derivationem autem moralem alteri competere, id probat Inductio & ita si quis mandet occisionem Pauli faciendam à famulo, physice occisio dependet à famulo, per derivationem moralem pendet à Domino. Cujus ulterior Ratio est. Quia omnes moralitates (tales de quibus hic) cum non sint meræ fictiones, debent fundari supra aliquid reale, & physicum.*

Porro quando aliquid est uni proprium physice per derivationem autem moralem alteri competens, tripliciter id potest fieri. *In primis:* ex positione alicujus physici, quod non causat quidem immediate physice, & in se, causat tamen effectum mediate moraliter, & in alio, & ita moraliter absens venator muscipulâ capit avem, sitque tunc derivatio capturæ in ipsum met venatorem. Ejus rationis derivatio non poterat reperiri in originali: neque enim posteri posuerunt quidquam in quo mediate agerent. *Secundo:* quod est alicui proprium physice potest esse alteri proprium per derivationem moralem ratione dispositionis legis, habentis jus altum ad decernendum etiam invito subdito; talis derivatio in presenti non datur: quia Deus nemini invito & reluctanti potest facere proprium aliquod peccatum. *Tertio.* Quod est alicui proprium physice potest esse alteri proprium per derivationem moralem ratione pacti. Exemplum hujus adferenda sunt. Paciscor tecum, ut si volueris glebam colere meam, fructibusque ejus gaudere, etiam tui filii jus habebunt terræ, & participabunt translationem dominii à me facti in illa bona: quod si tu nolueris, nec illi participabunt. En volitio terræ colendæ est propria physice & moraliter patri, moraliter autem derivatur & fit propria etiam filiorum, idemque dicendum de ipsamet terra. Item, patitur Respublica cum persona certa, si tu acceperis nostrum imperium gubernandum, filii tui tibi succedent, acceptatio est propria physice primi Regis, per moralem autem derivatio-

nem fit proprium Regnum etiam filiorum; ita ut non tantum primus sit Rex per proprietatem, sed etiam unusquisque filius est Rex per proprietatem. & sicut est quidem in potestate filii exuere se proprietate ratione pacti se concernente, dicereque, Ego sum invitus: non tamen est in potestate, quod non fuerit unquam illi proprium illud bonum. Ita & in potestate posterorum v.g. Adæ ad usum rationis venientium vel per se vel per alios (ut contingit in Baptismo infantum) auferre illud originale, non tamen facere ne fuerit unquam illis proprium, & sic de aliis similibus instantiis. Unde si talis moralitas facit alteri aliquid proprium moraliter, facit & peccatum proprium moraliter, cur enim requireret majorem proprietatis moralitatem? Est autem ipsum pactum à dominio distinctum: quia dominium dicit *fac, impero facias*, gravatque alium, non verò se. Jam autem pactum dicit *faciam si, volo si*, gravatque etiam ipsum pacifcentem. *His præmissis*

EXPLICATUR. *Quomodo sit peccatum originale nobis proprium?* Peccatum originale non potest nobis esse proprium physice, ut dictum Præmis. 1. nec proprium ratione præcogniti alicujus consensus nostri conditionati de comedendo cum Adamo, vel consentiendo illi ut dictum Præmis. 2. Sed est proprium moraliter, ita ut sit proprium physice & moraliter Adamo, nobis autem non nisi ratione pacti facti cum Adamo, ut si ille non peccaret, non censeremur nos peccasse, adeoque nec amissemus originalem Justitiam, ut dictum Præmis. 3.

IN IDEM RECIDET. Proprium de ratione sua generica dicit possessionem alicujus & attinentiam ad hunc vel illum, & ita si sit attinentia prædicati, quæ prædicatum est, erit proprium Logice; si sit attinentia perfectionis quæ talis, erit proprium vel physice vel Metaphysice. Si sit attinentia moralis, erit proprium moraliter. Et quia originale peccatum dicit attinentiam physicam ad Adamum, tanquam actio illius physica, dicit tamen etiam attinentiam moralem (in Adam enim omnes peccavimus) ad posteros illius, sit, ut peccatum Adami sit proprium peccatum posterorum proprietate desumibili ex vi, ut dixi, pacti

Restat explicandum quid sit nostras voluntates fuisse transfusas in voluntatem Adami, ei alligatas, contentasque in capite? quod ut explicetur

PRÆMITTO 1. *Persona cum qua sit pactum in illo ordine est caput.* Et ita caput servilitatis est primus se subdens. Caput regalitatis primus assumptus in Regem. Unde cum etiam Adam sit primus cum quo est factum pactum, dicetur caput. Quod ipsum ut explicetur.

PRÆMITTO 2. *Adamum esse caput nostrum morale, & in Adamo esse nostras transfusas volun-*

(G)

lunta-

luntates. Si spectetur secundum objecta, quæ in re importantur, in idem recidit: Nam ratio capitis importat Adamum & posterorum voluntates moraliter acceptas, transfusio etiam importat easdem voluntates & Adamum, utrobique cum interventione pacti, à parte Dei; ad eum modum quo Paternitas & Filiatio in re eadem objecta importat; nempe entitatem Filii & Patris, utrobique interveniente ratione fundandi hoc est, generatione. Universaliterque quorum unum dicitur in recto, & aliud in obliquo, possunt habere commutationem importationis idem semper importando in re, licet aliud & alius denominationem formaliter inferendo. idque ex eo, quia in re illud rectum & illud obliquum, sunt in re objecta eadem importata, adeoque semper eadem.

PRÆMITTO 3. *Esse caput, & esse transfusus voluntates moraliter differunt formalitatibus:* quia alia est formalitas continentis, & alia contenti: Caput autem est per modum continentis, voluntates autem sunt per modum contenti.

PRÆMITTO 4. *Quod ratio capitis, seu continentis nostras voluntates in ordine ad merendum vel demerendum, non possit esse physica:* quia voluntates nostræ non existerunt physice peccante Adamo, superest ergo continentia, transfusio, alligatioque moralis.

PRÆMITTO 5. *Ipsam transfusionem posse concipi proportionate ad alias transfusiones morales.* ut cum v. g. transfunditur jus in Petrum bonorum, quibus gavisuri etiam successores. quæ transfusio in re nihil importat, nisi pactum unius ab una parte de jure ad aliquid dando; ita ut in pacifcente confurgat debitum satisfaciendi, casu quo impleatur conditio in pacto posita, & in eo cum quo fit pactum, confurgit jus ad bonum promissum, sed cum debito satisfaciendi illi conditioni in pacto posite; ita ut si satisfaciatur, sit gravaturus pacifcentem ad ponendum bonum in pacto promissum, & si non impleatur conditio, gravabitur ille cum quo fit pactum, simulque posterius, carentiâ boni pacto adpromissi.

PRÆMITTO 6. *Ipsam pactum duplici ratione fieri potest.* In primis: Ut pactum per se & directe cadat non nisi in unum, promissioque illi non nisi alliget pacifcentem, licet conditionem ejusdem sint secuturi etiam posterius. Secundo modo potest fieri pactum, ut pactum fiat cum uno tanquam habente quendam excellentiæ modum, sed etiam faciendo pactum directe & per se etiam cum aliis v. g. posteris. Si priori modo fiat pactum, posterius habebunt se non nisi per modum sequelæ, appendicis, & annexi; si autem fiat posteriori modo, licet cum excellentiâ respectu unius, utrique conveniet jus, uterque censetur aliquid velle, vel nolle moraliter.

PRÆMITTO 7. *Hos prædictos modos pacifcenti esse longe distinctos.* Ostendit hoc inductio: quia in moralibus, aliud est præstare Juramentum Regi in gratiam Regni, & aliud præstare Juramentum Regi & Regno. Unde in Regnis electivis juramentum præstatur & Regi & Regno: Nam hoc posterius juramentum inducit specialem obligationem Regi ac Regno, in priori autem juramento non inducitur specialis obligatio per se respectu Regni. Aliud etiam est, promittere aliquid Duci exercituum in gratiam militum, & aliud promittere Duci & militibus. Diversitas hujus modi pacifcenti vel exinde etiam colligi potest: quia si pactum cadat non nisi in unum, cujus conditionem secuturi posterius; si dicant posterius, promissi hoc nobis, replicare posset promittens: Stare quidem debeo promisso, sed non vobis hoc promissi, sed illi quem proximè concernebat meum pactum. Denique cum formalitas per se, & formalitas sequentis, sint formalitates distinctæ, etiam pactum cum utroque per se factum, & pactum cum uno per se & alius ratione sequelæ factum, distinctum erit. Quo autem modo fiat pactum, priorine, an posteriori modo, colligi debet ex rotula pacti, vel ex aliis, de quibus certò constat, concernentibus illud pactum, taliq; pacto posito si posterius negetur promissum, dicere possunt injuriamur. si autem non facerent satis pacto in capite per se inclusi, dicere posset pacifcentem, non fecistis in capite.

Unde jam ADDO. Si fiat pactum hoc modo ut cadat & in caput & in posteros per se, licet cum gradu excellentiæ respectu unius, tunc non solum caput censetur facere, sed & membra. Ratio. Tum quia. Promissum pacifcentis cadit per se & in caput & in posteros. Ergo etiam si non impleatur conditio pacto apposta censetur illam non implevisse non solum caput, sed & posterius in capite; in capite, inquam, quia necdum existunt. Prob. Consequenter. Non enim debet esse deterius conditio pacifcentis, quam eorum cum quibus fit pactum. Ergo si pacifcentem se obligat capiti, & in capite posteris, & caput, & posterius in capite dicuntur non servare pactum. Tum quia. Si pacifcentem non flet promissum dicere possent posterius, promissum hoc nostro capiti & nobis in capite. Ergo etiam & pacifcentem dicere poterit, si non impleatur conditio pacti, non fecistis hoc in capite. Tum quia. Illi censentur facere, vel non facere, cum quibus fit pactum: solum enim facere vel non facere in ordine ad præstitutam rem per pactum, ad eos spectat, ad quos spectat pactum. Ergo cum per se sit factum etiam cum posteris, etiam illi censentur non fecisse in capite.

His Præmissis.

EXPLICATUR Modus. *Quid sit nostras voluntates transfusus fuisse?* Adam erat cum quo fiebat pactum de danda vel neganda Justitia o-

rigi-

originali, idque cum gradu excellentiæ, eò quòd existeret tanquam primus ex quo reliqui propagandi fuerunt. Hinc ille fuit Caput in hoc ordine secundum dicta Præm. 1. Esse autem Adamum caput, & esse voluntates nostras in illo contentas, in re eadem objecta importat, ut dictum Præm. 2. differunt tamen hæc formaliter, ut dictum Præm. 3. & quia hæc transfusio non poterat esse physica. ut dictum Præmiss. 4. debuit esse moralis, stans in hoc: quia Deus pater est pro sua parte de iustitia originali danda vel neganda, casu quo non peccaretur, vel peccaretur. ut dictum Præm. 5. faciendo pactum cadens non tantum in Adamum per se, sed & in posteros, ut dictum Præm. 6. Ratione cuius patet per se in utrumque cadentis, ita est non posita conditio pacti, ut non tantum dici possit Adam non fecisse, sed & nos in Adamo. ut dictum Præm. 7. & in Addito.

PROBATUR Bonitas Explicationis. Quia quæ explicatio ostendit quid sit transfusio voluntatum nostrarum. quid sit non solum peccasse Adamum, sed & nos in Adamo. & quomodo originale sit nobis proprium. illa explicatio est legitima hæc enim non nisi in præsentia pendenda. Sed prædicta Explicatio totum hoc habet. Ergo. Deinde eadem explicatio fundatur in sacra Scriptura. Osee 6. v. 7. Ipsi autem sicut Adam transgressi sunt pactum meum. Genes. 17. v. 14. dicitur: Masculus incircumcisus delendus de populo: quia pactum Dei irritum fecit. Quæ licet aliqui Doctores interpretentur, de non servata Lege Mosaica; bene tamen etiam de pacto, de quo hic, intelligi possunt. secundum Hieronymum, in dictum Locum.

Solvuntur Objectiones.

DICES 1. Tota hæc explicatio fundatur in hoc, quòd Deus fecerit pactum cum Adamo, & in illo cum posteris. Sed hoc pactum non datur. vel si datur. erat tantum de ipso Adamo.

RESPONDETUR. Quòd detur hoc pactum. Admittunt, inquit Oviedo, omnes fere Doctores, etsi Vasq. nonnihil dubitet d. 133. c. 1. n. 3. videturque hoc exigere suavis gubernatio divina, supponuntque PP. gravitatem peccati ipsius Adams ex nocumento peccati, quæ aggravatio nulla esset simpliciter, si non novisset Adamus de hoc pacto. Verbaque ipsius Scripturæ indicant hoc, omnes in Adam peccaverunt, quæ verba non possunt rigorose accipi ad ostendendum, quòd non solum caput, sed & nos in capite peccaverimus, nisi ponatur pactum. ut colligitur ex dictis supra. Sed fuitne necessarius indispensabiliter consensus Adams, ut consentiret esse caput? Quòd non fuerit necessarius consensus, dat rationem Oviedo: quia scilicet sicut independentem à posterorum voluntatibus facta est illa transfusio voluntatum; ita fieri potuit inde-

pendenter à consensu ipsius Adams. Sed Disparitas est: quia non gaudebant tunc libertate posteris, gaudebat Adamus. Quòd autem adducit, Potestates publicas etiam invitis dicere leges. ut sunt v. g. Tutores. id in præsentia non convincit: quia leges non attendunt ad salvandam libertatem subditorum, attendit Deus. Melius ergo potius hoc inde probaretur: quia nulla necessitas huius consensus. posset enim paciscens dicere, denegabo Patri & filiis Gubernaturam, vel dabo, si hoc vel illud fecerint vel non fecerint. & sicut ad rationem incurrendæ pœnæ non est necesse gravitati illius pœnæ consentire: ita nec pacto.

DICES 2. In oppositum esse aliquas Paritates.

Prima Paritas est. Non potest adultus peccare in alio tanquam in capite. Ergo nec potuerunt posteris peccare in Adamo.

RESPONDETUR. Circa Antecedens divisos esse Auctores. Nam videtur illud supponere Suar. Vas. Sal. Cathar. apud Oviedo: citat. n. 18. Negant illud Gran. Zumel. Azor. Curiel. probabiliusque putat Oviedo ex mente August. in Ps. 84. *Ea peccata Parentum, inquit, non pertinent ad filios, quæ faciunt parentes nativis filiis.* Circa hanc difficultatem, ita discurrere possemus. Quòd in ordine ad amissionem gratiæ, absolute loquendo, etiam adultus contineri possit in alio tanquam in capite: non enim implicat tale decretum. si iste peccaverit, omnibus hominibus auferam qualitatem gratiæ saltem sub formalitate insignis huius qualitatis. Quòd autem ad hoc attinet, an scilicet adultus in ordine ad peccandum possit constitui in alio tanquam in capite, de hoc sic dici potest. quòd si intelligatur aliquis actu, vel habitu conversus ad Deum, non posset dici in voluntate aliena averfus eadem proprietate & paritate, quâ infantes. Ratio. Quia nullum supponitur esse principium intrinsecum, è contra convertens actu vel habitu infantes. supponitur autem tale principium in adultis, vicijus non æqualiter se habent, adultus & parvuli. Cæterum quia per nos non apparet clara implicantia, quare non possint secum stare peccatum & Gratia, secundum dicta in Poenitentia. Item quare secum stare non possint actus aversionis à Deo, eum actu conversionis. secundum dicta inibi, & in Animasticis. fit ut etiam stare secum possint averfus in capite, & conversio in se, secundum diversos respectus. Quòd si non supponatur adultus actu vel habitu conversus ad Deum, æqualiter se habebunt parvulus & adultus: quia neuter habebit principium proprium intrinsecum opponibile aversioni à Deo: sed erit disparitas, nonnisi in potentia proxima & expedita adulti gratiæ Dei adjuti ad habitationem illius principii, quam potentiam proximam non habet infans. Sed hæc ratio non apparet, quò-

(G) 2 inodo

modo impediatur, ne adultus constituatur in alio tanquam in capite.

Secunda Paritas est. Per nos in materia de Pœnitentia, non potest quisquam justificari justificatione, quâ dicatur conversus ad Deum, sine proprio actu. Ergo nec potest dejustificari dejustificatione, quâ dicatur averſus à Deo, sine proprio actu.

RESPONDETUR. Antecedens procedere de Justificatione physicè accepta: & Conſequentia procedit de Justificatione moraliter accepta, non negavimus autem poſſe aliquem justificari moraliter sine proprio actu, licet non poſſit justificari physicè, idque ex titulo denominationis à vitalitate oriundæ.

Tertia Paritas est. Non potest quisquam reddi ſanctus ſanctitate alienâ. Ergo neque reddi peccator per alterius actum.

RESPONDETUR. Per noſtrum moraliter actum in capite reddimur peccatores, & non tantum per alterius. Arriaga etiam ex mente Vaſq. d. 51. n. 31. Negat Antecedens, de facto que etiam natura humana redditur ſancta ſanctitate Verbi increatâ.

Quarta Paritas. Non potest reddi aliquis moraliter albus physicâ alius albedine. Ergo nec poterit reddi peccator alieno phyſico peccato.

RESPONDETUR. Diſparitatem eſſe: quia albedo præciſè ſpectata non eſt de linea moris, quomodo ergo moraliter dealbabit. nec eſt fundamentum, ratione cujus poſſit quis dici moraliter albus. Jam autem peccatum eſt de genere moris, & aliunde conſtat, actionem alius phyſicè poſſe eſſe alius moraliter propriam.

Quinta Paritas. Non potest voluntas bruti conſtitui in homine tanquam in capite. Ergo nec voluntates poſteriorum.

RESPONDETUR. Diſparitatem eſſe, quia tota ratio conſtitutionis in capite ultimo refertur in pactum, quod eſt pactum de linea moris, ipſique poſteri, ex titulo intellectualis ſunt capaces moralitatis, brutum autem non eſt capax pacti: pactum enim eſt inter entia intellectualia, nec capax eſt imputationis moralis. abuſivè tamen poſſunt conſtitui in capite in ordine ad aliquid, v. g. ſi non peccaverit Adam obediens illi beſtiæ.

DICES 3. In oppoſitum eſſe Auctoritatem S. Pauli ad Rom. 5. v. 19. Sicut per inobedientiam unius hominis peccatores conſtituti ſunt multi, ita per unius obedientiam juſti multi conſtituentur. Sed obedientiâ phyſicâ Chriſti non eramus moraliter obedientes. Ergo nec moraliter peccantes in Adamo.

RESPONDERI poſſet. Negando Minorem, modò non ſit aliunde impedimentum peccati mortalis, illa obedientia in Chriſto poſſet dici, quòd nobis conveniat. Deinde hoc ſolum vo-

luit Apoſt. quòd ita Chriſtus eſt caput influens juſtitiam, ſicut etiam rationem capitis habet Adamus in ordine ad dejuſtificationem.

COLLIGITUR inde, quòd peccatum originale ſit peccatum ab Adamo phyſicè & moraliter, à nobis in illo moraliter commiſſum. Quòd ipſum ut diſtinctius explicetur, ſit

DIFFICULTAS III.

Explicatur Eſſentia originalis.

EXPLICAT 1. Catharinus & Pighius. Quòd originale nihil aliud ſit, quàm peccatum primi parentis, pro formalis, modum quandam qui eſt reatus, & obligatio ad poenam, putatque Vaſq. & Bellarmin. quod in hac ſententia fuerit S. Auguſt. *Hæc Explicatio*

EXPLICANT 2. non pauci cum Durando. Quòd originale pro materiali dicat ipſam concupiſcentiam carnis, pro formalis, modum quandam qui eſt reatus, & obligatio ad poenam, putatque Vaſq. & Bellarmin. quod in hac ſententia fuerit S. Auguſt. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia. Non eſt conformis Trid. quòd ſignificat originale ſine ullo addito auferri Baptiſmo, & tamen non auferitur concupiſcentia. aufereturque non niſi cum addito originale, hoc eſt, ratione ſui formalis. Tum quia. Materiale originalis quoad ſubſtantiam non debuiffet eſſe ante originale, ſed hoc materiale fuit ante ipſum originale; quia nihil aliud eſt quàm vis inclinativa ad delectabile. Tum quia. Eſſentia rerum non rectè explicantur ſuis effectibus. Jam autem reatus eſt effectus, & quid conſequens originale, ſicut & concupiſcentia. Aug. nihil plus vult, quàm quòd originale ſtet in reatu, non quomodo cumque ſed reatu culpæ.

EXPLICANT 3. alii. Quòd originale ſit carentia Juſtitia originalis, nomine illius intelligendo qualitatem quandam impeditivam ſenſualis potentia, ut docuit Scot. Cord. Maj. Gabr. quos vide apud Vaſq. d. 132. c. 7. licet aliqui hanc juſtitiam ſumant pro gratia ſanctificante. *Hæc Explicatio*

NON SATISFACIT. Quia immeritò ſic explicata Juſtitia originalis ponitur eſſe qualitas, multiplicanturque entia ſine neceſſitate & auctoritate ſacra. nam impediri illa poſſet bene referri in externam Dei protectionem, in negationem concurſus ad ſenſuales motus independentes ab imperio voluntatis.

EXPLI-

EXPLICANT 4. alii. Quòd originale sit ipsa carentia gratiæ sanctificantis. Contra hanc sententiam sunt argumenta, quibus in materia de Pœnitentia probatum, habituale peccatum non stare in privatione gratiæ. sed insuper.

NON SATISFACIT. Tum quia. In illo stat peccatum propriè, quod pro ultima ratione adferri potest, quare aliquis sit peccator: formales enim rationes in aliquo genere sunt rationes ultimæ. sed missio gratiæ non potest reddi pro ultima ratione, quare aliquis sit peccator originaliter. Si enim quæratur, estne hic infans non baptisatus peccator. respondebitur Affirmative. si quæratur, quare est peccator, respondebitur, quia non est in gratia originali. restat quærere, quare non sit in gratia originali à partem sua? & hoc quòd adferetur pro ratione, si sit legitimum, erit quæsitum formale originalis.

Tum quia. Omne peccatum ex genere suo dicitur motum animi vel in se vel in alio, & tamen præcisa gratiæ sublatio, hoc non dicit. Tum quia. Originale peccatum, cum proprio actuali, conveniunt in ratione carentiæ gratiæ, & non conveniunt in ratione talis peccati. Ergo originale solâ privatione gratiæ stare non potest formalitasque legitima distinctiva originalis à proprio, potius formalisabit Originale. Tum quia. Ut urget Oviedo, Privatio gratiæ vel est peccatum, quatenus debebat eam pueris conferre: & hoc non. quia Deus debuit eam conferre, casu quo Adamus non peccaret. Ergo destructa illa conditione, jam non manet debitum. Ergo nec originale. siquidem illud stat in hoc debito; & cum hoc debitum sit in Deo, peccatum autem non sit in Deo, peccatum non erit illud debitum. Vel privatio gratiæ est peccatum in quantum ipsi posteri debebant illam translata habere ab Adamo. & hoc non. quia nemo dicitur peccare propter transgressionem obligationis alienæ, quam implere ipsi non incumbit. Non etiam privatio gratiæ est peccatum, in quantum ipsi posteri debebant eam habere: quia debuerunt ponere causam ne haberent gratiam. & hæc potius causa erit quæsitum originalis constitutivum, ad quam tanquam effectus consequatur privatio gratiæ.

Quamvis autem peccatum realiter loquendo sit mors animæ, stans in expulsiōe vitæ quæ est gratia, negatur tamen primò constitui formalitate mortis. Unde etiam per baptismum aufertur quidem negatio gratiæ, primò tamē per se non tollitur negatio gratiæ, sed aversio facta à Deo in capite. Concedimus quidem, quòd sicut peccatum actuale stat in privatione rectitudinis actualis debiti, ita & habituale in privatione habitus debiti, sed nomine ejus non intelligitur primò per se gratia, sed intelligitur perseverantia moralis in actu debito inesse, quæ perseverantia pertinet ad habitum.

Ad explicandam Essentiam Peccati originalis.

PRÆMITTO 1. *Distinctas has esse propositiones, Peccavit Adam, qui fuit Caput nostrum, & Peccavimus in Adamo tanquam in Capite.* ad eum modum quo distinctæ sunt hæc propositiones, Fecit hoc Paulus qui est Tutor Andreæ, & Fecit hoc Andreas in suo Tutore. Et certè prior propositio non infert ullam veram actionem posterorum, infert secunda. poteratque ratio capitis materialiter se habere. Unde potuisset peccare Adamus alio peccato, quo nos non peccassimus, & tamen vera fuisset propositio, quòd peccaverit Adam qui est caput nostrum.

PRÆMITTO 2. *Quòd originale debeat concipi hoc posteriori modo.*

RATIO. Tum quia. Trident. appellat hoc peccatum unicuique proprium, quæ proprietas magis elucet, si dicamur hoc secundo modo peccare. Cum ratio capitis ex vi terminorum non excludat, quominus materialiter capi possit. Tum quia. Sacra Scriptura hæc potius phrasit utitur. In uno, inquit, omnes peccaverunt. Consonat huic phrasi Aug. lib. 3. de Peccatorum meritis cap. 7. *nec sic dicitur esse aliena peccata, tanquam ad parvulos non pertineant, siquidem in Adam omnes tunc peccaverunt.* & Epist. 23. ad Bonifacium: *Traxit ergo reatum: quia unus erat cum illo & in illo à quo traxit, quod quando traxit admissum est.* Tum quia. Peccatum ab eo causatur qui peccat. Cum ergo & nos peccaverimus originaliter, & nos illud causavimus: matrimoniumque non dicitur Legatus contrahere rigorosè, sed is cuius est Legatus.

PRÆMITTO 3. *Quid sit istud peccatum quòd nos commisimus in Capite physice, & quid moraliter?* Physicè est peccatum Adami, tanquam capitis, circumstantionatum securà infectione posterorum, casu quo poneretur peccatum. Moraliter autem istud peccatum est, in quantum ratione continentiæ moralis in Adamo posita est à nobis moraliter transgressio Legis, quæ continentia, jam est suprâ explicata. *Ex quibus præmissis*

EXPLICATUR Essentia originalis. Quòd scilicet non tantum stet in hoc, quòd peccaverit Adam, qui fuit caput nostrum. ut dixi Præm. 1. sed etiam peccavimus, nos ut dixi præmissio 2. ita tamen, ut peccatum illud physicè stet in actu solo physico Adami circumstantionato securà infectione posterorum, ut dixi Præm. 3. quòd tamen moraliter sit nostrum titulo continentie in capite. de qua suprâ.

Sub finem addenda sunt verba Arriaga. Quidquid huic Declarationi deest, suppleri debet à Fide, facileque evaderet aliquis dicendo, quòd illud peccatum sit proprium parvulorum,

licet non sciamus modum, quo sit proprium, quia illum nec revelatio, nec Auctoritas PP. describit. Imò Bellarm. lib. 5. de Amis. Grat. cap. 10. censet in infantibus non reperiri peccatum, inquantum illud dicit actionem, sed inquantum dicit reatum & maculam. quæ sunt effectus potius peccati, transeunte peccato, manentes.

De Pœnis originalis, consule Arriaga d. 52. Oviedo Contr. 9. p. 12. fusiùs Salaz tr. 13. d. 11. f. 6. An infantes non baptisati sint pœnâ sensûs puniendi, dictum alibi. probabileque hoc putat. Driedo. Albert. Hubertinus & Gregor. defendit, licet non resolvat. Qui illis negant pœnam sensûs, docent illos tristitiâ levi afficiendos, ex carentia visionis. talis est Bellarm. Valent. Palat. Tann. nullâ afficiendos docet Vasq. Azor, & ante illos Niss. & S. Th. Alii tribuunt illis naturalem Beatitudinem post hanc vitam, alii negant, propter Auctoritatem Conc. Africani. cap. 72. ut habetur Tomo 1. Concil. Stante tamen hac Auctoritate, Suar. & Oviedo tribuunt illis notitiam naturalem de Deo, & ejus amorem naturalem. Salmeron docet, hanc terram habituros, quod etiam docuit Cathar. vocatq; hanc sententiam piam & probabilem Suar. sed improbabilem illam appellat Pineda. locum autem tenebrosûm prope infernum, tribuit illis Abulensis, & Sorus, locum subterraneum cum luce, Arriaga citatus.

COLLIGES. Peccatum originale spectari posse physicè & moraliter. Physicè dicitur Actum peccaminosum Adami circumstantionatum infectione posteriorum. moraliter autem, dicit actionem peccaminosam, moraliter commissam a nobis, tanquam contentis in Capite.

QUÆSTIO III.

De aliis Divisionibus Peccati.

PErstringo hanc divisionem peccatorum, inquantum illa sumunt speciem ex objectis & virtutibus quibus opponuntur: indubiè enim ipsa objecta, & virtutes habent suas etiam divisiones. Circa distinctionem ex objectis.

ASSERO 1. *Ab objectis seu bonis quibus opponuntur peccata sumi diversitatem specificam.*

RATIO. Quia omne peccatum est voluntarium omne autem voluntarium specificatur ab objecto, ut Inductio ostendit, docetque S. Thom. hic q. 52. a. 1.

ASSERO 2. *Peccatum illud est gravius, quod privatur meliori bono seu objecto.*

RATIO. Tum quia. Peccatum est defectus seu carentia boni. Ergo majus est, quo bonum est majus quo privatur: sicut enim se habet simpliciter ad simpliciter, ita majus ad majus. Tum quia. Unum peccatum est majus altero formaliter. ut fides & ratio docent: neque enim æque

malum est mentiri ad ostentationem ingenii, atque odisse Deum. Sed si peccatum non esset majus formaliter, quod privatur meliori bono, unum non esset majus altero formaliter. quod ipsum probatur. quia majoritas peccati non potest desumi ex ipsa entitate peccati, cum nec ratio formalis peccati desumatur ab ipsa entitate peccati. non etiam desumeretur majoritas ex ipsa formali carentia boni seu perfectionis, cum non esse non appareat, qui sit majus vel minus, cum stet omni exclusione esse; in ly autè omni, non datur majus & minus. Ergo sicut & ipsa carentiæ in aliis materiis majoritatem sumunt ex termino quo privant, etiam peccatum sumet malitiam formalem ex bono quo privatur. Tum quia. Quò majus est in aliquo jus, eò majus est & debitum illi respondens. Ergo cum in meliori bono, majus sit jus ad amari, major etiam erit obligatio ad amare in creatura rationali. Ergo si ponatur non Amor melioris boni, ponetur contra debitum majus. Ergo & erit majus peccatum, cum nomine majoris peccati veniat factum contra majus debitum. hoc autem majus debitum, versatur circa majus bonum.

ASSERO 3. *Diversitatem hanc non esse sumendam secundum conditionem specificam objecti, sed secundum moralem.* Hinc æquale est furariter talero constantem, atque talerum; nisi forte physica distinctio diversam moralitatem tundet. & ita majus est v. g. furari militi pugnatorio equum bonum, quam æquivalentem equo pecuniam.

Circa distinctionem ex virtutibus quibus opponuntur peccata.

ASSERO 1. *Peccata esse specie distincta quæ opponuntur diversis virtutibus.*

RATIO. Tum quia. aliud per omnes est peccatum contra fidem, & aliud peccatum contra temperantiam. Tum quia. Oppositio ad bonum diversum specie morali, adfert distinctionem specificam. Ergo & oppositio ad diversam actionem. Tum quia. Contrariorum eadem est ratio. Ergo si hæc virtus distinguitur specie ab hac virtute, etiam peccatum contra hanc virtutem erit distinctum a peccato contra aliam virtutem, eò quòd hæc diversitas sit adalitura notabilem alietatem.

ASSERO 2. *Peccata quæ opponuntur eadem virtuti, non hoc ipso sunt ejusdem speciei.*

RATIO. Quia illa conditio virtutis potest sub se habere, alias specie distinctas honestates, ut etiam supra de liberalitate dictum. Ergo oppositio ad has honestates sub eadem virtute poterit esse specifica.

DICES 1. Prohibeat Deus hunc actum nolo me opponere ulli virtuti, si fiat hic actus, erit peccaminosus, utpote contra prohibitionem; & tamen nulli virtuti se opponet, cum importet non oppositionem virtuti.

RESPON-

RESPONDETUR. Deum non posse prohibere prædictum actum, quia id solum potest prohibere, quod si fiat, malum erit. si autem actus ille fiat, malus non erit. quia ex eo ipso quod importat, non vult se opponere virtuti subdendi se prohibitioni, & tamen non subderet se prohibitioni. Ergo impossibile est illum prohiberi. Videantur in simili dicta de Actibus humanis.

DICES 2. Potest aliquis dicere, volo me opponere omni virtuti, & tamen hic actus non habebit malitiam v. g. homicidii.

RESPONDETUR. Illo actu, illas malitias

contrahendas, quæ erunt præcognitæ; potest autem non repræsentari homicidium, haberetque ille actus plures species materialiter, sed non plures diversas speciales, nisi fortè illæ sint præcognitæ & volitæ, modo qui est requisitus.

DICES 3. Etiam si nulla esset virtus, adhuc essent peccata. Ergo illa non desumunt speciem à virtutibus.

RESPONDETUR. Saltem ex suppositione desument specificationem ab oppositione virtutibus. Sicut ex suppositione auri, datur specificatio physica actionis ablativæ auri.

TRACTATUS III.

De reliquis Materiam de Peccatis concernentibus.

Pauca supersunt, quæ alibi tractata non sint.

DISPUTATIO IV.

De Causis, subjecto, & Poenis Peccati.

Nicipiemus à causis, de quibus secundum methodum Aristotelis, debuisse etiam tractare prius, quam de effectu, hoc est, de ipso peccato: cum tamen de ipso peccato sit præmissa tractatio. sed non recedendum fuit à methodo communi, vel ob hoc ipsum, quia de Causis peccati, v. g. præcognitione, libertate, &c. jam alibi dictum.

QUÆSTIO I.

De Causis Peccati.

Non hic agetur de Causis peccati tenentibus se ex parte ipsiusmet creaturæ rationalis, qualis est in homine rebellio passionum, libertas, habitus mali &c. Nam de his quæ in hac materia disputabilia sunt, alibi agitur. nec agitur de causis peccati, tenentibus se à parte ipsius Dæmonis. hæc autem primâ divisione, duplices possunt esse. Primò extraneæ omnino. ut cum extrinsecum aliquod objectum industriâ illius præsentatur. quod est moraliter occasio mali. Secundò intraneæ. quod ipsum dupliciter facit, suggestionem & commotionem appetitus Sugge-

stionis nomine, duo venire possunt. Inprimis, injectio cogitationis, qualem Aristoteles putavit proficisci à bona vel mala fortuna, Theologi quæ illas appellant, quod sint in nobis sine nobis. Sed est difficultas, An injectio cogitationis ejusmodi sit intra Sphæram agendi Angelos concernentem. Si spectetur Auctoritas Patrum, & multæ illorum phrasæ, quibus dicunt, Angelos bonos nos dirigere, monere, consulere, &c. facile dari potest vis etiam dæmoni consultiva mali, adeoque vis suggerendi. Thomistas malè habet hic modus explicandi suggestionem: quia dicunt: Solius Dei esse in animam nostram illabi. citantq; pro hoc S. Thomam. Sed nomine illapsus bene venire potest injectio cogitationis cum prævisione infallibili, & intentione infufragabili, actu secuturi effectus, dirigendo scilicet infallibiliter. & hoc nulli competit, nisi soli Deo. Quamvis autem hæc ratio Thomistarum non evincat. habet hoc difficultatem. quod non appareat, quomodo vel coëfficiat, vel determinare possit nos dæmon ad ponendam hanc & nunc, hanc vel aliam, cogitationem?

(G) 4 nem?